

Obrazložitev predlaganih sklepov 39. skupščine delničarjev SID – Slovenske izvozne in razvojne banke, d. d., Ljubljana, ki bo v Ljubljani, dne 14. 8. 2025, ob 14.00 uri, na sedežu banke, Ulica Josipine Turnograjske 6, Ljubljana

K točki 1 sklica:

Predlog sklepa:

»Za predsednika skupščine delničarjev SID banke, d. d., Ljubljana se imenuje g. Bojana Pecherja.

Skupščina se seznani, da bo notarski zapisnik skupščine sestavil notar Miro Košak iz Ljubljane.«

Obrazložitev predloga sklepa:

Uprava skupščini predlaga izvolitev predsednika skupščine kot delovnega telesa skupščine. S tem se bo zagotovila zakonita izvedba skupščine. Skladno z določili ZGD-1 mora biti na skupščini prisoten tudi notar, ki sestavi zapisnik skupščine.

K točki 2 sklica:

Predlog sklepa:

»Skupščina SID banke, d. d., Ljubljana soglaša z izčlenitvijo dela premoženja ter pravic in obveznosti prenosne družbe SID banka, d.d., Ljubljana, na prevzemno družbo SID Svetovanje d. o. o., kot to izhaja iz priložene Pogodbe o izčlenitvi in prevzemu, ki sta jo družbi sklenili dne 9. 6. 2025 v obliki notarskega zapisa notarja Mira Košaka iz Ljubljane, opr. št. SV 1202/2025, ter podeljujejo soglasje k pogodbi. Izčlenitev se bo izvedla po stanju na dan 31. 12. 2024 (presečni datum).

Sklep se izvede, ko Banka Slovenije SID banki, d. d., Ljubljana izda dovoljenje za izčlenitev po 121. členu Zakona o bančništvu (ZBan-3).«

Obrazložitev predloga sklepa:

Uprava in nadzorni svet družbe predlagata, da skupščina poda soglasje k statusnemu preoblikovanju v obliki izčlenitve s prevzemom, kot to izhaja iz Pogodbe o izčlenitvi in prevzemu, ki sta jo dne 9. 6. 2025 v obliki notarskega zapisa notarja Mira Košaka iz Ljubljane, opr. št. SV 1202/2025, sklenili družba SID banka, d. d., Ljubljana, kot prenosna družba, in družba SID Svetovanje d. o. o., kot prevzemna družba (**»Pogodba«**).

S predlagano izčlenitvijo se bo s prenosne družbe SID banka, d .d., Ljubljana izčlenil del njenega premoženja, vključno z njenimi pravicami in obveznostmi v zvezi s tem premoženjem, ki kot zaključena poslovna celota tvori poslovni segment lastniškega financiranja podjetij, ter se prenesel na prevzemno družbo SID Svetovanje d. o. o., katere edini družbenik je prenosna družba, SID banka, d. d., Ljubljana. Razlog za izčlenitev poslovnega segmenta lastniškega financiranja podjetij je v tem, da navedeni segment praviloma ne sodi v okvir klasične bančne dejavnosti, saj za uspešno izvajanje zahteva specifično korporativno strukturo ter zaposlene z znanjem in izkušnjami v povezavi z upravljanjem sredstev, posebej t.i. nelikvidnih sredstev, kot so naložbe v sklade skladov, sklade zasebnega kapitala, sklade tveganega kapitala, infrastrukturne sklade ter neposredno upravljanje alternativnih investicijskih skladov in posebnih (tematskih) posojilnih skladov. S predlagano izčlenitvijo bo doseženo aktivnejše naslavljanje vrzeli lastniškega financiranja in krepitev kapitalskega trga v Republiki Sloveniji. SID banka, d. d., Ljubljana pa bo po predlagani izčlenitvi še naprej opravljala vse ostale dejavnosti, ki jih opravlja sedaj, torej vse svoje dejavnosti, ki ne sodijo v poslovni segment lastniškega financiranja in ki kot take niso predmet izčlenitve na prevzemno družbo.

Premoženje, ki je predmet izčlenitve in prevzema, je podrobneje opredeljeno v točki 11 Pogodbe, predmet prenosa na prevzemno družbo pa so tudi vse pravice in obveznosti prenosne družbe v zvezi s tem premoženjem. Prevzemna družba bo z vpisom izčlenitve v register kot univerzalni pravni naslednik

vstopila v vsa pravna razmerja v zvezi z izčlenjenim premoženjem, katerih subjekt je bila prenosna družba. Obenem z izčlenitvijo bo začelo učinkovati tudi povečanje osnovnega kapitala prevzemne družbe, prenosna družba, ki je edini družbenik prevzemne družbe, pa bo postala imetnik novo izdanega poslovnega deleža prevzemne družbe.

Kot dan obračuna izčlenitve je s Pogodbo določen 31. 12. 2024, od navedenega dne dalje pa se šteje, da so bila dejanja prenosne družbe v zvezi s premoženjem, ki je predmet izčlenitve in prevzema, opravljena za račun prevzemne družbe. Prenosna družba premoženje, ki je predmet izčlenitve in prevzema, prenaša po knjigovodskih vrednostih, kot so te izkazane v zaključnem poročilu prenosne družbe, sestavljenem po stanju na dan 31. 12. 2024.

Sklep, s katerim delničar potrdi izčlenitev, bo začel učinkovati po izpolnitvi odložnega pogoja, to je pridobitev dovoljenja Banke Slovenije za izčlenitev po 121. členu ZBan-3.

Poslovodstvo prenosne družbe je dne 2. 7. 2025, to je v zakonsko določenem roku pred zasedanjem skupščine, registrskemu organu predložilo Pogodbo, ki jo je pregledal nadzorni svet prenosne družbe. Izvedene in potrjene so bile tudi vse ostale zakonsko predpisane obveznosti in postopki. V zvezi s tem je bil delničarju na sedežu družbe pravočasno omogočen pregled dokumentacije iz drugega odstavka 586. člena ZGD-1, in sicer:

- Pogodbe,
- letnih poročil družbe SID banka, d. d., Ljubljana za zadnja tri poslovna leta,
- poročila nadzornega sveta družbe SID banka, d. d., Ljubljana o pregledu nameravane izčlenitve s prevzemom;

navedene listine pa bodo predložene tudi na zasedanju skupščine. Na začetku obravnave na skupščini bo uprava SID banke, d. d., Ljubljana, ustno razložila vsebino Pogodbe. Pred odločanjem o soglasju k izčlenitvi bo uprava skupščino obvestila tudi o vseh pomembnih spremembah premoženja družbe v obdobju od sklenitve Pogodbe do zasedanja skupščine.

Za izvedbo izčlenitve s prevzemom in njen vpis v sodni register je potrebno tudi soglasje skupščine prenosne družbe. Sklep o soglasju bo sprejet, če bo zanj glasovalo najmanj tri četrtine pri sklepanju zastopanega kapitala (prvi odstavek 630. člena ZGD-1 v zvezi z drugim odstavkom 585. člena ZGD-1).

V nadaljevanju je pojasnjena skladnost izčlenitve segmenta lastniškega financiranja SID banke d. d. z določbami ZSIRB.

ZSIRB in materialno statusno preoblikovanje

ZSIRB določa SID banko kot pooblaščno, specializirano spodbujevalno izvozno in razvojno banko Republike Slovenije (2. člen),¹ ki ima kot taka ključno nalogo izvajanja spodbujevalnih in razvojnih nalog ter finančnih storitev na področjih, ki so strateškega pomena za dolgoročni razvoj Republike Slovenije. SID banka je tako delniška družba, ki izvaja posle v skladu z ZSIRB (specialnim zakonom, ki vzpostavlja *sui generis* položaj SID banke), Zakonom o bančništvu (v nadaljevanju: *ZBan-3*),² Zakonom o gospodarskih družbah (v nadaljevanju: *ZGD-1*)³ in drugimi splošnimi predpisi (prvi odstavek 14. člena ZSIRB). ZBan-3 velja za SID banko v celoti, izjemo predstavljajo določila ZBan-3, ki so izrecno naštet v tretjem odstavku 14. člena ZSIRB in se (med drugim) nanašajo na kapitalske zahteve SID banke, na obveznosti glede izdelave načrta sanacije in določila o zajamčenih vlogah ter na možnost ustanavljanja

¹ Ključna značilnost razvojnih bank je v tem, da nimajo izključno profitnega motiva, ampak zasledujejo širše družbeno-ekonomske cilje, saj poleg klasičnih tržnih finančnih oblik in načinov uporabljajo posebne oblike in načine finančnih spodbud oziroma take instrumente, ki dopolnjujejo tržne. Evalvacija aktivnosti SID banke v obdobju 2017-2022 in strateški izzivi delovanja v prihodnosti, Center poslovne odličnosti Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, 30. 9. 2024, str. 16; glej tudi Predlog Zakona o Slovenski izvozni in razvojni banki z dne 8. 5. 2008, EVA: 2007-1611-0127, št. 00712-13/2008/11, str. 3.

² Zakon o bančništvu (Uradni list RS, št. 92/21, 123/21 - ZBNIP, 2/25 - odl. US, 17/25).

³ Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 - uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 100/11 - skl. US, 32/12, 57/12, 44/13 - odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 - ZPosS, 158/20 - ZIntPK-C, 175/20 - ZIUOPDVE, 18/21, 18/23 - ZDU-10, 75/23, 102/24).

podružnic.⁴ Omenjene izjeme je zakonodajalec določil zaradi zgoraj opisanega posebnega položaja in statusa SID banke, zaradi njene lastniške strukture in zakonsko opredeljene odgovornosti Republike Slovenije za posle SID banke po ZSIRB ter specifičnosti dejavnosti SID banke⁵. Vsa preostala določila ZBan-3, vključno z določilom 121. člena ZBan-3, ki pod pogojem pridobitve dovoljenja Banke Slovenije dopušča izvedbo materialnega statusnega preoblikovanja banke, pa se za SID banko uporabljajo v celoti.

ZSIRB je pri SID banki določil tudi odmik od splošnih načel korporacijskega prava, urejenih v ZGD-1 kot krovnem zakonu. Tako je v 4. členu ZSIRB na primer določil, da bilančnega dobička SID banke ni dovoljeno uporabiti za razdelitev med delničarje in da se slednji odvede v druge rezerve iz dobička. Prav tako je določil, da Republika Slovenija kot edini delničar (prvi odstavek 4. člena ZSIRB) nepreklicno in neomejeno odgovarja za obveznosti SID banke iz poslov, sklenjenih pri izvajanju dejavnosti iz 11. in 12. člena ZSIRB (13. člen ZSIRB), opredelil pa je tudi posebno sestavo nadzornega sveta SID banke (četrti odstavek 18. člena ZSIRB).

Zgornji odstopi od temeljnih konceptov korporacijskega prava, ki veljajo za delniške družbe, so glede na posebne naloge in namen SID banke smiselni in pravno utemeljeni. SID banka namreč ne deluje z namenom maksimiranja dobička v korist delničarjev, temveč z namenom izvajanja javnega interesa, zlasti spodbujanja gospodarskega razvoja, konkurenčnosti, zaposlovanja ter razvojnih naložb. Omejitev pravice do razpolaganja z bilančnim dobičkom, dejanska neprenosljivost njenih delnic ter subsidiarna odgovornost Republike Slovenije kot delničarja zato odražajo zakonodajalčev namen, da se SID banka ne obravnava kot tipična kapitalska družba, temveč kot specializirana javnofinančna institucija, ki mora zagotavljati stabilnost in dolgoročno razvojno naravnost.⁶

Povsem drugače pa je z vprašanjem materialnega statusnega preoblikovanja. *Ker ZSIRB posebnih določil glede statusnih preoblikovanj nima (obenem pa ZBan-3 dovoljuje statusna preoblikovanja bank; glej 121. člen ZBan-3), SID banka ni omejena pri izvedbi materialnih statusnih preoblikovanj in premikov njenega premoženja (ter s tem povezanih pravic in obveznosti) na tej podlagi.* Če bi zakonodajalec želel prepovedati ali kakor koli omejiti možnost materialnih statusnih preoblikovanj SID banke, bi moral to storiti izrecno, tako kot je to storil pri drugih institutih korporacijskega prava, kjer je v primeru SID banke prišlo do odstopa od splošne ureditve. Zakonodajalec takšnega odstopa v razmerju do statusnih preoblikovanj ni predvidel, saj je ocenil, da statusno preoblikovanje ne nasprotuje specializirani in razvojni naravnosti SID banke. Omenjeno pa pomeni, da je *prenos segmenta lastniškega financiranja SID banke preko izvedbe izčlenitve na odvisno družbo SID banke pravno dopusten, ter da ne nasprotuje ZSIRB, njegovim ciljem in temeljnim načelom.*

Opravljanje mandata SID banke preko odvisnih družb

SID banka ima ključno nalogo izvajanja spodbujevalnih in razvojnih nalog ter finančnih storitev na področjih, ki so strateškega pomena za dolgoročni razvoj Republike Slovenije. Ta področja so v 11. členu ZSIRB široko in okvirno opredeljena, pretežno pa gre za področja, kjer so ugotovljene tržne vrzeli, vključno s cikličnimi vrzeli. To so področja, ki jih komercialne finančne institucije ne podpirajo ali jih podpirajo pod izrazito neugodnimi pogoji ali v premajhnem obsegu.⁷ SID banka se tako skladno z 11.

⁴ Tretji odstavek 14. člena ZSIRB določa:

»Pri poslovanju SID banke veljajo naslednje izjeme od uporabe zakona, ki ureja bančništvo:

- pri oceni velike izpostavljenosti se za osnovo ugotavljanja izpostavljenosti namesto kapitala banke uporablja vsakokratno stanje virov sredstev SID banke, za katera v skladu s 13. členom tega zakona odgovarja Republika Slovenija,
- kapitalske zahteve znašajo v primeru SID banke polovico kapitalskih zahtev, ki sicer veljajo za banke,
- SID banka ne potrebuje dovoljenja za ustanovitev podružnice banke v Republiki Sloveniji, državi članici Evropske unije ali tretji državi,
- za SID banko ne veljajo obveznosti glede izdelave načrta sanacije in določbe o zjamčenih vlogah.«

⁵ Glej obrazložitev 14. člena Predloga Zakona o Slovenski izvozni in razvojni banki z dne 8. 5. 2008, EVA: 2007-1611-0127, št. 00712-13/2008/11, str. 46 in 47.

⁶ Glej tudi obrazložitev 4. člena Predloga Zakona o Slovenski izvozni in razvojni banki z dne 8. 5. 2008, EVA: 2007-1611-0127, št. 00712-13/2008/11, str. 41 in 42, ter 4. člena Predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Slovenski izvozni in razvojni banki z dne 5. 2. 2009, EVA: 2009-1523-0001, št. 0071-1/2009/8, str. 15 in 16.

⁷ Evalvacija aktivnosti SID banke v obdobju 2017-2022 in strateški izzivi delovanja v prihodnosti, Center poslovne odličnosti Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, 30. 9. 2024, str. 45.

členom ZSIRB osredotoča na naslednja področja oziroma segmente delovanja: (i) mednarodno gospodarsko sodelovanje, s poudarkom na izvozu, internacionalizaciji in skupnem nastopu na tujih trgih, (ii) gospodarstvo, posebej mala in srednje velika podjetja ter podjetništvo v vseh fazah razvoja, vključno s tveganim kapitalom, (iii) raziskave, razvoj in inovacije, s ciljem večje konkurenčnosti in prenosa znanja, (iv) izobraževanje in prekvalifikacije, (v) zaposlovanje, s poudarkom na podpori podjetjem, (vi) varstvo okolja in energetska učinkovitost, (vii) regionalni razvoj, z namenom zmanjševanja regionalnih razlik, (viii) stanovanjsko področje, z namenom spodbujanja stanovanjske gradnje, prenove in vzdrževanja, (ix) gospodarska in javna infrastruktura, in (x) sodelovanje pri projektih v državah v razvoju.⁸ Pri izvajanju navedenih nalog je dolžna SID banka upoštevati prakso, usmeritve in cilje spodbujevalne politike ter strategije razvoja Republike Slovenije in Evropske unije (v nadaljevanju: **EU**; drugi odstavek 11. člena ZSIRB).

Izjemno širok in raznovrsten okvir delovanja SID banke, določen v 11. členu ZSIRB, slednji omogoča prilagodljivo izvajanje mandata v spreminjajočih se razmerah. Vseh področij, kjer so zaznane tržne vrzeli, namreč v zakonu ni mogoče naštet, prav tako se lahko tekom delovanja SID banke pojavijo nove modalitete in nova področja, kjer bo potrebna izvedba njenih nalog, zato *področja delovanja SID banke, opredeljena v 11. členu ZSIRB, niso naštet taksativno, temveč primeroma ter na način, ki dopušča SID banki nastopati v različnih vlogah.*⁹ Na podlagi tretjega odstavka 11. člena ZSIRB¹⁰ lahko namreč SID banka v zvezi s sredstvi evropske kohezijske politike in morebitnimi drugimi sredstvi proračuna EU kot upravičenec izvede potrebne aktivnosti za zagon ali pa tudi izvede določen projekt ali skupino projektov

⁸ Prvi odstavek 11. člena ZSIRB določa:

»SID banka pri izvajanju pooblastila iz 2. člena tega zakona podpira ekonomske, strukturne, socialne in druge politike tako, da opravlja predvsem finančne storitve na segmentih, kjer nastajajo oziroma so ugotovljene tržne vrzeli, med katere sodijo tudi ciklične vrzeli, in sicer zlasti na področjih:

a) mednarodnih gospodarskih poslov in mednarodnega gospodarskega sodelovanja, zlasti z namenom spodbujanja dolgo-ročnih poslovnih transakcij, ki udeležencem omogočajo vstop in poslovanje na tujih trgih, vključno s podporo povezanim uvoznim transakcijam, pripravi na mednarodne gospodarske posle, investicijam in spodbudam za trajnostno rast izvoza in internacionalizacijo gospodarstva ter aktivnosti z namenom spodbujanja oziroma izvajanja poslov po koncesijskih pogojih in spodbujanja skupnega nastopa na tretjih trgih z domačimi, tujimi ali mednarodnimi subjekti;

b) gospodarstva, s posebnim poudarkom na malih in srednje velikih podjetjih, podjetništvu in tveganemu kapitalu, predvsem z namenom financiranja podjetniških projektov v vseh fazah razvoja, uvajanja novih finančno zavarovalnih shem, ustvarjanja možnosti za ustanavljanje novih podjetij in vključevanja v naloge in programe izvajalcev podjetniškega, inovativnega in finančnega okolja;

c) raziskav in razvoja ter inovacij, zlasti z namenom spodbujanja konkurenčnosti in razvoja v okviru raziskovalnih in razvojnih programov, promocije inovativnosti in pospeševanja raziskovalne in razvojne dejavnosti ter prenosa znanja in zagotavljanja različne podpore nosilcem projektov za razvoj izdelkov, proizvodnih procesov in storitev;

d) izobraževanja, zlasti z namenom spodbujanja in izboljševanja nivoja izobrazbe, znanj in upravljanja znanj ter spodbud potrebnim prekvalifikacijam ter pridobivanja specifičnih znanj;

e) zaposlovanja, med drugim z namenom zagotavljanja spodbud podjetjem za zaposlovanje oseb specializiranih kvalifikacij in znanj, potrebnih za njihovo rast ali prekvalifikacijo posameznikov;

f) varovanja okolja in energetske učinkovitosti, zlasti z namenom financiranja in spodbujanja ukrepov za varstvo narave, ustreznega ravnanja z odpadki, ustrezne rabe naravnih dobrin, pospeševanja naložb v infrastrukturo varstva okolja, izrabe obnovljivih virov energije in učinkovite rabe energije;

g) regionalnega razvoja, zlasti z namenom zagotavljanja skladnega razvoja na državni, regionalni in lokalni ravni, zmanjševanja razlik v gospodarski razvitosti in drugih aktivnostih, kjer se lahko povezuje z drugimi osebami, ki so dejavne in namenjene doseganju javnih ciljev na področju regionalnega razvoja in razvoja podeželja in pri tem uporabljajo različne kombinirane instrumente finančnega inženiringa;

h) stanovanjskem, zlasti z namenom zagotavljanja ustrezne stanovanjske oskrbe in spodbujanja stanovanjske gradnje, prenove in vzdrževanja stanovanj in stanovanjskih hiš določenim kategorijam prebivalstva, skupaj z zagotavljanjem okolja in pogojev, ki omogočajo ustrezne bivalne razmere;

i) gospodarske in javne infrastrukture, občinskega in pokrajinskega razvoja, zlasti z namenom izboljšanja logistične, komunalne in druge infrastrukture in poleg tega izvaja jamstvene, finančne in javno zasebno partnerske sheme za izgradnjo te infrastrukture npr. za obnovo in razvoj ter prenovo mest itd;

j) SID banka poleg izvajanja dela tehnično-operativnih del sodeluje pri financiranju razvojnih projektov, ki se izvajajo v državah v razvoju.«

⁹ Tako tudi obrazložitev 11. člena Predloga Zakona o Slovenski izvozni in razvojni banki z dne 8. 5. 2008, EVA: 2007-1611-0127, št. 00712-13/2008/11, str. 44 in 45, ter obrazložitev 3. člena Predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Slovenski izvozni in razvojni banki z dne 5. 2. 2009, EVA: 2009-1523-0001, št. 0071-1/2009/8, str. 14 in 15.

¹⁰ Tretji odstavek 11. člena ZSIRB določa:

»SID banka lahko opravlja dejavnosti po tem zakonu v zvezi s sredstvi skladov EU in drugimi sredstvi evropskega proračuna ter v povezavi z različnimi kombiniranimi instrumenti finančnega inženiringa.«

(operacija) ali pa se udeležuje v drugih vlogah.¹¹ Nadalje lahko skladno z navedenim določilom določene naloge SID banka izvaja tudi v zvezi z instrumenti finančnega inženiringa, kot so na primer skladi tveganega kapitala, jamstveni skladi in posojilni skladi, pa tudi holdinški skladi, vedno ob upoštevanju varnega in učinkovitega poslovanja po ZBan-3 in ZSIRB.¹²

SID banka lahko za izvajanje navedenih dejavnosti opravlja vse finančne storitve, ki jih lahko opravljajo banke (bančne storitve, vzajemno priznane finančne storitve itd.; prvi odstavek 12. člena ZSIRB¹³). Zakon pa SID banki omogoča, da opravlja tudi druge storitve – finančne in nefinančne, na primer trgovanje z vrednostnimi papirji, svetovanje, izobraževanje – oziroma naloge, ki so (zgolj) povezane z nalogami iz 11. člena ZSIRB.¹⁴ Navedena ureditev zagotavlja, da SID banka vselej deluje v povezavi z javno spodbujevalnimi in razvojnimi nalogami na razvojnih področjih v skladu s pravili RS in zlasti EU.¹⁵ Drugi odstavek 12. člena ZSIRB SID banki nadalje omogoča, da pri izvajanju svojih nalog uporablja vse v finančni zakonodaji razpoložljive finančne instrumente, in jih primeroma našteva – med njimi pa posebej omenja tudi kapitalske naložbe in druge načine prevzemanja tveganj.¹⁶

Poleg zgoraj navedenega ZSIRB v 15. členu določa, da lahko SID banka posle, torej svojo dejavnost, kot je okvirno opredeljena v 11. členu ZSIRB, opravlja neposredno ali posredno preko drugih bank, finančnih ali drugih institucij – mednje pa sodita tudi odvisni družbi SID banke. Družbi SID Svetovanje in njena odvisna družba SID Izobraževanje, Ulica Josipine Turnograjske 6, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: SID Izobraževanje), bosta namreč skladno s stališčem Banke Slovenije štelii za finančni instituciji v smislu ZBan-3.¹⁷

Zakonska možnost sodelovanja z zunanjimi subjekti vključuje tudi sodelovanje z odvisnimi družbami, ki jih SID banka lahko ustanovi za potrebe specializiranega izvajanja posameznih nalog. Odvisne družbe so namreč samostojne pravne osebe, ki kljub pravni samostojnosti tvorijo z obvladujočo družbo ekonomsko celoto, obvladujoča družba pa jih nadzoruje z ekonomskimi, upravljavskimi in organizacijskimi vzvodi. V koncernskih strukturah vodenje poslov obvladujoče družbe zajema tudi upravljanje kapitalske udeležbe v drugih družbah (uprava obvladujoče družbe uresničuje korporacijska upravičenja v družbah, v katerih ima obvladujoča družba kapitalski delež), prav tako je uprava obvladujoče družbe odgovorna za implementacijo politik, strategij in tudi za zakonitost poslovanja celotne skupine. Zato mora uprava obvladujoče družbe, ki ima zaradi obsega korporacijskih upravičenj

¹¹ Glej obrazložitev 3. člena Predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Slovenski izvozni in razvojni banki z dne 5. 2. 2009, EVA: 2009-1523-0001, št. 0071-1/2009/8, str. 15.

¹² Prav tam.

¹³ Prvi odstavek 12. člena ZSIRB določa:

»SID banka za izvajanje dejavnosti iz prejšnjega člena opravlja vse storitve, ki se lahko opravljajo po zakonu, ki ureja bančništvo. Poleg storitev po zakonu, ki ureja bančništvo lahko SID banka opravlja tudi druge storitve (svetovanje, izobraževanje in druge), če so le-te namenjene za podporo storitvam, ki jih SID banka opravlja za izvajanje dejavnosti iz prejšnjega člena.«

¹⁴ To pomeni, da lahko SID banka (primeroma) naloge svetovanja ali izobraževanja izvaja na podlagi 11. člena kot spodbujevalne naloge, lahko pa upoštevajoč prvi odstavek 12. člena ZSIRB tudi kot naloge, ki jih sicer izvajajo običajne gospodarske družbe, pri čemer pa morajo biti povezane z nalogami SID banke po 11. členu ZSIRB. Glej obrazložitev 12. člena Predloga Zakona o Slovenski izvozni in razvojni banki z dne 8. 5. 2008, EVA: 2007-1611-0127, št. 00712-13/2008/11, str. 30, 46.

¹⁵ Prav tam.

¹⁶ Drugi odstavek 12. člena ZSIRB določa:

»SID banka lahko, na podlagi pogodb sklenjenih s posameznimi ministrstvi in drugimi državnimi organi ali drugimi osebami, posreduje različna razvojna sredstva in izvaja različne programe ukrepov Republike Slovenije ter druge programe oziroma projekte skladne s pravili EU, pri čemer lahko v različnih oblikah sodeluje tudi z različnimi evropskimi finančnimi institucijami. Pri izvajanju storitev SID banka uporablja vse v finančni zakonodaji razpoložljive finančne instrumente kot so na primer krediti, garancije in druge oblike jamstva, odkupi terjatev, finančni zakup, koncesijski krediti in drugi instrumenti mednarodnega razvojnega sodelovanja, druge oblike financiranja, dodeljevanje nepovratnih sredstev, subvencije, kapitalske naložbe in drugi načini prevzemanja tveganj.«

(3) Za izvajanje storitev na področjih iz 11. člena tega zakona ter za uporabljanje instrumentov iz prejšnjega odstavka tega člena, SID banka najema kredite in izdaja dolžniške vrednostne papirje ter se zadolžuje tudi v drugih oblikah.«

¹⁷ Odgovor Banke Slovenije v zvezi s postopkom izčlenitve in ustanovitve hčerinskih družb SID banke d. d. z dne 5. 11. 2024, oznaka: 0.05.0.7-13/2024-31.

možnost vpliva na vodenje odvisnih družb, to možnost tudi izrabiti, da zaščiti interese obvladujoče družbe, seveda v zakonsko dopustnih mejah, ki jih zarisujejo predvsem pravila koncernskega prava.¹⁸

Glede na zgoraj navedeno ima (lahko) SID banka nad odvisnimi družbami bistveno večji nadzor kot nad zunanjimi (nepovezanimi) finančnimi posredniki. Zato bi bilo nelogično, da bi zakon dopustil prenos nalog na zunanje pravne osebe, nad katerimi SID banka nima neposredne lastniške oziroma korporacijske kontrole, ne bi pa dopustil prenosa tudi na lastne odvisne družbe, ki jih SID banka formalno in dejansko obvladuje. Takšna interpretacija navedenega določila pa je skladna tudi s siceršnjim konceptom ZSIRB, ki SID banki omogoča fleksibilno izvajanje njenega razvojnega mandata in prilagajanje njene vloge zahtevam posameznih programov, instrumentov in ciljnih skupin (glej tudi pojasnila v prvem odstavku tega dela obrazložitve).

V zvezi z zgornjim velja pojasniti, da je SID banka v preteklosti svoje aktivnosti že izvajala preko pravno samostojnih – od nje ločenih – entitet. Tudi v času sprejema ZSIRB v letu 2008¹⁹ je bila tako SID banka imetnica²⁰ 50 % kapitalskega deleža v družbi PRVI FAKTOR, faktoring družba, d.o.o., Slovenska cesta 17, Ljubljana (sedaj v likvidaciji)²¹ ter edini družbenik v družbi PRO KOLEKT, družba za izterjavo, d.o.o., Verovškova ulica 55, Ljubljana²² in edini delničar v SID – Prvi kreditni zavarovalnici, d. d., Ljubljana, tedaj s sedežem na Ulici Josipine Turnograjske 6, Ljubljana, kasneje pa na Davčni ulici 1, Ljubljana.²³ Na slednjo je SID banka prenesla celoten portfelj svojih tržnih zavarovanj in se zavezala k neposrednemu izvajanju zgolj segmenta netržnih zavarovanj v imenu in za račun države (omenjena odvisna družba je bila v letu 2019 prodana). ZSIRB ob njegovem sprejemu klub navedenemu ni vseboval nobenih prehodnih določb, ki bi zahtevale kakršne koli spremembe v zvezi s takratnimi odvisnimi družbami oziroma nalagale SID banki kakršne koli s tem povezane obveznosti uskladitve z zahtevami nove zakonodaje, kar še dodatno utemeljuje zgoraj predstavljeno stališče, da ZSIRB opravljanja dejavnosti SID banke preko odvisnih družb ne prepoveduje.

Dodatno pa zgornjo razlago potrjuje tudi primerjalna pravna praksa iz tujine, ki je upoštevna skladno z drugim odstavkom 15. člena ZSIRB (le-ta namreč od SID banke zahteva, da upošteva dobro mednarodno bančno prakso). Delovanje francoske razvojne banke Bpifrance in italijanske razvojne banke Cassa Depositi e Prestiti²⁴ kaže, da je izvajanje dejavnosti SID banke preko odvisnih družb povsem usklajeno z mednarodno primerljivimi praksami institucionalno organiziranih razvojnih bank, ki zasledujejo podobne javne cilje. Dovoljenje takšnega modela poslovanja zato ne pomeni odstopa od javnega mandata SID banke, temveč predstavlja njegov naravni, organizacijsko učinkovitejši in bolj obvladljiv način izvrševanja, ki upošteva kompleksnost sodobnega razvojnega financiranja. V obeh primerih gre za primer dobre prakse, saj ti instituciji dosegata visoko učinkovitost, transparentnost in močan razvojni vpliv na gospodarstvo svojih držav.²⁵ Uporaba odvisnih družb kot instrumentov za izvajanje specializiranih nalog omogoča večjo odzivnost, prilagodljivost in strokovno poglobljenost, kar se je pri Bpifrance in Cassa Depositi e Prestiti izkazalo za ključni dejavnik uspešnosti. SID banka z uporabo podobnega pristopa zato sledi mednarodno priznani in preverjeni praksi.

Izčlenitev in temeljna načela delovanja SID banke

SID banka mora vse svoje naloge, posle in dejavnosti izvajati skladno s pravnim redom Republike Slovenije in EU, ter predvsem z načeli uravnoteženega in trajnostnega razvoja, z dolgoročnimi razvojnimi

¹⁸ Tako tudi Podgorelec Peter, Odgovornost uprave obvladujoče družbe za zakonitost poslovanja odvisnih družb, Podjetje in delo, št. 6-7, 2018, str. 1025.

¹⁹ ZSIRB se je pričel uporabljati 21. 6. 2008.

²⁰ Glej Letno poročilo SID banke za poslovno leto 2008 in Evalvacija aktivnosti SID banke v obdobju 2017-2022 in strateški izzivi delovanja v prihodnosti, Center poslovne odličnosti Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, 30. 9. 2024, str. 10.

²¹ Glej zgodovinski izpis iz sodnega registra od 1. 2. 2008 dalje za družbo PRVI FAKTOR, faktoring družba, d.o.o., v likvidaciji – izpis na dan 28. 6. 2025.

²² Glej zgodovinski izpis iz sodnega registra za družbo PRO KOLEKT, družba za izterjavo, d.o.o. – izpis na dan 28. 6. 2025.

²³ Subjekt, s spremenjeno firmo Coface PKZ zavarovalnica d. d. je bil iz sodnega registra izbrisan dne 24. 10. 2022; glej zgodovinski izpis za omenjeno družbo od 1. 2. 2008 dalje – izpis na dan 28. 6. 2025.

²⁴ Glej <https://www.bpifrance.com/> in https://www.cdp.it/sitointernet/it/il_gruppo_cdp.page.

²⁵ Glej zadnji javno dostopni letni poročili navedenih institucij: <https://www.bpifrance.fr/download/media-file/79704> in https://www.cdp.it/internet/public/cms/documents/Annual_Report_2024_Gruppo_CDP_PW_ENG.pdf.

usmeritvami Republike Slovenije in EU, z ekonomsko upravičenostjo posameznih projektov in investicij ali naložb, z neposredno ali posredno finančno vrednostjo storitev banke za uporabnike teh storitev in z načeli nekonkurenčnosti, nediskriminatornosti in preglednosti poslovanja (5. člen ZSIRB).

ZSIRB kot *lex specialis* ne zavezuje odvisnih družb SID banke, saj se posebna ureditev ter izjeme, dodatne zahteve ipd., ki jih navedeni zakon vsebuje, nanašajo izključno na SID banko. Tudi v tem delu je namreč treba ugotoviti, da bi moral zakonodajalec, če bi želel zagotoviti neposredno uporabo določil ZSIRB za odvisne družbe SID banke ali pa njihovo poslovanje kakor koli omejiti, to storiti izrecno. Zakonodajalec take razširitve uporabe določb ZSIRB v razmerju do odvisnih družb SID banke ni predvidel, zaradi česar ZSIRB, vključno s temeljnimi načeli, odvisnih družb SID banke ne zavezuje oziroma jih ne zavezuje neposredno.

Vendar pa navedeno ne pomeni, da bo družba SID Svetovanje (skupaj s svojo odvisno družbo) lahko izvajala dejavnosti in posle povsem prosto ter neodvisno od določb ZSIRB. Slednji namreč zavezuje SID banko kot obvladujočo družbo skupine, le-ta pa je dolžna ZSIRB upoštevati pri svojem delovanju, vključno z določanjem ciljev, strategij in politik na ravni skupine,²⁶ pa tudi pri odločanju v svojstvu edinega družbenika družbe SID Svetovanje. Zato je ključen tudi že izpostavljeni vidik nadzora SID banke nad odvisnimi družbami – čeprav so le-te namreč samostojne pravne osebe, jih obvladujoča družba nadzoruje z ekonomskimi, upravljaljskimi in organizacijskimi vzvodi.

Opisani vidik nadzora je v Aktu o ustanovitvi družbe SID Svetovanje dosledno izveden na način, da so (oziroma bodo po izčlenitvi) vse pomembnejše odločitve glede strategije njenega razvoja, poslovnih politik ter naložbenja pridržane edinemu družbeniku, torej SID banki, pri družbi SID Izobraževanje pa so tovrstne odločitve pridržane edinemu družbeniku te družbe, družbi SID Svetovanje. Navedeno v veliki meri velja že na podlagi veljavnih ustanovitvenih dokumentov,²⁷ v še večji meri pa bo veljalo po vpisu izčlenitve s prevzemom v sodni register, ko bodo v veljavo stopile tudi v Pogodbi določene spremembe Akta o ustanovitvi družbe SID Svetovanje.²⁸ SID banka kot edini družbenik družbe SID Svetovanje bo

²⁶ Glede dobre prakse prim. npr. Smernice dobre prakse upravljanja skupin, Združenje nadzornikov Slovenije, Ljubljana, marec 2025, točka 4.5. Prim. tudi 15. člen Sklepa o ureditvi notranjega upravljanja, upravljalnem organu in procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice (Uradni list RS, št. 115/21, 11/25) v zvezi s prvim odstavkom 65. člena ZBan-3 ter 155. členom ZBan-3, ki se nanaša tudi na tveganje neskladnosti in določa: »(1) Banka, ki ima položaj nadrejene banke, mora, z namenom učinkovitega uresničevanja odgovornosti upravljalnega organa v zvezi s poslovanjem in nadzorom skupine, imeti in uresničevati cilje, strategije in politike iz prvega odstavka 4. člena tega sklepa [ki ureja razmerje med poslovno strategijo in strategijo tveganj banke, slednja pa vključuje tudi upravljanje tveganj skladnosti] na ravni skupine ter korporativne vrednote skupine. Ti cilji, strategije in politike morajo upoštevati predpise in zahteve pristojnih oziroma nadzornih organov podrejenih družb ter neodvisnost upravljalnih organov podrejenih družb pri sprejemanju odločitev, ki so v skladu z interesi teh družb. (2) Politike tveganj skupine morajo vključevati izrecno obveznost podrejenih družb banke za izpolnitev vseh ustreznih navodil nadrejene banke glede uresničevanja ciljev, strategij in politik skupine iz prvega odstavka tega člena, ob upoštevanju narave, obsega in zapletenosti tveganj, ki izhajajo iz poslovnega modela podrejene družbe in dejavnosti, ki jih opravlja podrejena družba.«

²⁷ SID banka kot edini družbenik družbe SID Svetovanje na podlagi točke 10.3 Akta o ustanovitvi družbe SID Svetovanje z dne 5. 12. 2024 med drugim odloča o sprejemu strategije razvoja družbe, temeljne poslovne politike in programa razvoja družbe, sprejemu politik in splošnih aktov, ki praviloma veljajo v vseh družbah Skupine SID, ter prenosu oziroma razpolaganju z več kot 25 % premoženja družbe. Smiselno enaka določba in pristojnosti veljajo za SID Svetovanje kot edinega družbenika družbe SID Izobraževanje (točka 10.3 Akta o ustanovitvi družbe SID Izobraževanje z dne 5. 2. 2025).

²⁸ 8. člen Pogodbe, iz katerega izhaja, da bo vsebina omejitev pooblastil direktorja razširjena, kot sledi (točka 13.5 spremenjenega Akta o ustanovitvi): »Direktor ne sme brez predhodnega pisnega soglasja edinega družbenika sklepati poslov, razen pravnih poslov, katerih pogodbeni stranka je edini družbenik, ali sprejemati odločitev, ki se nanašajo na:

- (i) zadolževanje ali prevzemanje kakršnih koli jamstev s strani Družbe za obveznosti tretjih oseb,
- (ii) zastavo ali obremenitev premoženja Družbe,
- (iii) prenos ali kakršno koli drugačno razpolaganje z naložbami Družbe, pri čemer naložbe Družbe pomenijo vsako neposredno ali posredno pridobitev ali naložbo Družbe, bodisi z (a) nakupom oziroma pridobitvijo osnovnega kapitala, deležev družbe z omejeno odgovornostjo, deležev partnerstva in drugega lastniškega kapitala ali z lastniškim kapitalom povezanih deležev v drugi osebi, (b) dajanjem posojil ali nakupom oziroma pridobitvijo katere koli druge dolžniške naložbe ali z dolžniškim kapitalom povezane naložbe; ali (c) nakupom ali drugo pridobitvijo sredstev druge osebe, ki sestavljajo poslovno enoto (v nadaljevanju: »Naložbe«),
- (iv) nakup oziroma pridobitev Naložb Družbe,

namreč pri svojem odločanju o soglasju k posameznim poslom družbe SID Svetovanje dolžna ravnati tudi skladno z ZSIRB. Namreč po izvedbi izčlenitve bo tudi v družbi SID Izobraževanje vzpostavljen dodaten nadzor, ki se bo vršil preko nadzornega sveta in bo omogočil učinkovit nadzor nad poslovanjem navedene družbe ter izvajanjem ciljev, strategij in politik, določenih na ravni skupine.

Dodaten nivo nadzora bo zagotovljen tudi na podlagi prvega odstavka 227. člena ZBan-3, skladno s katerim bo lahko Banka Slovenije od družb SID Svetovanje in SID Izobraževanje (le-ti bosta namreč, kot pojasnjeno zgoraj, šteli za finančni instituciji in s tem za kvalificirani naložbi SID banke v smislu ZBan-3²⁹), zahtevala, da poročata o dejstvih in okoliščinah, ki so pomembne za njuno poslovanje in vplivajo na oceno tveganj, ki nastajajo za SID banko v zvezi s kvalificiranima naložbama. Ob upoštevanju navedenega bodo torej temeljna načela ZSIRB ne glede na nameravano izčlenitev na podlagi zgoraj opisanih mehanizmov posredno v veliki meri opredeljevala tudi ključne posle in dejavnosti odvisnih družb SID banke.

Načela uravnoteženega in trajnostnega razvoja

Načela uravnoteženega in trajnostnega razvoja se nanašajo na ekonomski, okoljski in socialni razvoj, pri zadovoljevanju potreb sedanje generacije pa omogočajo enake možnosti zadovoljevanja potreb prihodnjih generacij, upoštevajo predvsem celovit in dolgoročen ter etičen pogled pri izvajanju spodbujevalnih nalog finančnega značaja ter zahtevajo njihovo uporabo pri vseh finančnih poslih, storitvah in dejavnostih, ki se opravljajo v skladu z ZSIRB (6. člen ZSIRB).

Delovanje družbe SID Svetovanje bo (skupaj z njeno odvisno družbo) zasnovano tako, da bo ciljalo na odpravljanje tržnih vrzeli v segmentih, kjer podjetja nimajo dostopa do potrebnega lastniškega kapitala, da bo zagotovljena podpora podjetjem, ki razvijajo inovativne rešitve, tehnologije in poslovne modele z višjo dodano vrednostjo, ter da bo zagotovljeno financiranje usmerjeno v dolgoročno vzdržne in razvojno naravnane projekte.

V luči navedenega bo poslovanje družbe SID Svetovanje, ki je ustanovljena z namenom zagotovitve učinkovitejšega, preglednejšega in specializiranega izvajanja lastniškega financiranja s strani SID banke, neposredno prispevalo k naslavljanju tržnih vrzeli ter k trajnostnemu razvoju in bo podpiralo uravnotežen razvoj ter zmanjševalo razvojna neskladja (prvi odstavek 11. člena ZSIRB), vse navedeno pa je skladno (tudi) z načeli uravnoteženega in trajnostnega razvoja po ZSIRB.

Dolgoročne razvojne usmeritve Republike Slovenije in EU

Naslednje temeljno načelo delovanja SID banke se nanaša na skladnost njenega delovanja z dolgoročnimi razvojnimi usmeritvami Republike Slovenije in EU. 7. člen ZSIRB tako določa, da delovanje SID banke temelji na dolgoročnih razvojnih dokumentih EU in Republike Slovenije. Razvojni dokumenti, ki se pri tem posebej upoštevajo, so tisti instrumenti (strategije, resolucije, programi in drugi dokumenti), ki se sprejmejo oziroma veljajo v posameznem zakonodajnem ali proračunskem obdobju. Z namenom zasledovanja dolgoročnih razvojnih usmeritev Republike Slovenije in EU zakon določa tudi, da Republika Slovenija zagotavlja dolgoročno stabilno poslovanje SID banke ter ohranja delež v kapitalu tako, da lastniška struktura sledi namenu in nalogam javnega pooblastila SID banke (drugi odstavek 7. člena ZSIRB).

-
- (v) vsakršno povečanje izpostavljenosti Družbe do posamezne Naložbe, ki vrednostno presega 20% te Naložbe (npr. z dodatnim vplačilom v osnovni kapital, sprejemom dodatnih zavez glede vplačila v partnerstvo, itd...),
 - (vi) imenovanje članov organov upravljanja (t.j. posloводства in članov nadzornega sveta oziroma, kolikor je relevantno, članov upravnega odbora) odvisnih družb Družbe,
 - (vii) odločanje o zadevah odvisnih družb v primerih, ko je nadzorni svet odvisne družbe sprejel odločitev, ki ji je predsednik nadzornega sveta nasprotoval in glede navedenega zahteval odločitev edinega družbenika,
 - (viii) sklepanje pogodb, vezanih na oddajanje storitev v zunanje izvajanje,
 - (ix) ustanavljanje gospodarskih družb in vstopanje v partnerstva,
 - (x) ustanavljanje in prenehanje podružnic Družbe,
 - (xi) določitev logotipa Družbe.«

²⁹ Odgovor Banke Slovenije v zvezi s postopkom izčlenitve in ustanovitve hčerinskih družb SID banke d. d. z dne 5. 11. 2024, oznaka: 0.05.0.7-13/2024-31.

Med dolgoročne razvojne dokumente EU in Republike Slovenije, ki se upoštevajo pri delovanju SID banke, med drugim sodijo: Strategija razvoja Slovenije 2030, Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije, Dolgoročna podnebna strategija Slovenije do leta 2050, Strategija digitalne transformacije gospodarstva, Sporazum o partnerstvu med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2021-2027, Smernice InvestEU, Evropski zeleni dogovor, Nova strateška agenda EU, Nacionalni reformni program, Slovenska strategija pametne specializacije, Znanstveno-raziskovalna in inovacijska strategija Slovenije 2030, Slovenska industrijska strategija 2021-2030, Industrijska politika EU, Načrt za okrevanje in odpornost, Kažipot prehoda v krožno gospodarstvo Slovenije, Digitalni kompas do leta 2030: evropska pot v digitalno desetletje, Strategija MSP za trajnostno in digitalno Evropo ter Novi akcijski načrt za krožno gospodarstvo Za čistejšo in konkurenčnejšo Evropo.³⁰

Navedene strategije se med drugim osredotočajo na ključne strateške cilje, kot so vlaganja v zeleni prehod, energetska učinkovitost, obnovljivi viri in krožno gospodarstvo, digitalna preobrazba, povečevanje konkurenčnosti, spodbujanje inovacij, uravnotežen regionalni razvoj ipd. Večini navedenih dokumentov je skupno tudi, da izpostavljajo potrebo po angažiranju EU in nacionalnih sredstev, spodbujanje zasebnega financiranja naložb oziroma participacije zasebnega kapitala ter razvoj različnih instrumentov financiranja (vključno z lastniškim financiranjem, kjer je to smiselno oziroma primerno). Nekatere izmed navedenih strategij izrecno omenjajo tudi SID banko ter napotujejo na uporabo lastniškega financiranja kot mehanizma za doseganje njihovih ciljev.³¹

Družba SID Svetovanje (skupaj s svojo odvisno družbo) bo zagotavljala lastniško financiranje podjetjem s potencialom za rast in internacionalizacijo, skladno z dolgoročno usmeritvijo k bolj digitalnemu, zelenemu, inovativnemu in konkurenčnemu gospodarstvu. S tem pa bo navedena družba delovala tudi v skladu z vsebinskimi usmeritvami zgoraj navedenih relevantnih strateških dokumentov Republike Slovenije in EU, posledično pa tudi z načelom iz prvega odstavka 7. člena ZSIRB.

Ekonomska upravičenost posameznih projektov in investicij ali naložb

Za doseganje zastavljenih ciljev SID banke, kot jih opredeljuje ZSIRB, pa je ključno tudi temeljno načelo, urejeno v 8. členu navedenega zakona. Le-ta namreč določa, da so vsi posli, projekti, investicije, naložbe ali druge oblike in načini finančnega delovanja SID banke podvrženi presoji ekonomske, okoljske in socialne kvalitete na osnovi dobre mednarodne prakse ter kriterijev in temeljijo na predhodni oceni ekonomske in finančne upravičenosti ter učinkov za razvoj Republike Slovenije. Navedeno načelo omogoča tako ustrezno izvedbo osnovnega namena delovanja SID banke, kot tudi njeno samozadostnost oziroma dolgoročno delovanje brez dodatnih vložkov.³²

Družba SID Svetovanje bo (skupaj s svojo odvisno družbo) delovala na tržni osnovi, njene investicije in naložbe pa bodo sprejete na podlagi metod, ki so uveljavljene v poslovni praksi zasebnih vlagateljev (skrbni pregled) ter ob upoštevanju njihove ekonomske upravičenosti. Navedeno vključuje presojo poslovnega modela, trajnostnosti, donosnosti, upravljanja tveganj itd. Predvideno je, da bo v financiranje posameznih naložb pritegnjen tudi zasebni kapital. Vključenost zasebnih vlagateljev bo tako še dodatno zagotovilo, da bo presoja podjetij, v katera bo družba SID Svetovanje investirala, in pogojev

³⁰ Izsek iz Strategije SID banke 2023-2025.

³¹ Izmed navedenih strategij gre ob upoštevanju predvidene dejavnosti družbe SID Svetovanje izpostaviti Strategijo digitalne transformacije gospodarstva, ki izrecno omenja SID banko kot eno od odgovornih institucij za zagotavljanje finančnega podpornega okolja za izvajanje navedene strategije. V njej je predvideno, da bo podpora digitalni transformaciji podjetij potekala z uporabo (i) nepovratnih sredstev (subvencij), (ii) povratnih sredstev (lastniški kapital – semenski, tvegani, (mikro) posojila in garancije s subvencijo obrestne mere) ter (iii) s kombiniranjem različnih oblik (na primer semenski kapital v kombinaciji z nefinančno pomočjo v obliki mentoriranja in usposabljanja). Prim. Strategija digitalne transformacije gospodarstva, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, 2021, str. 19, 33 in 35. Nadalje je v luči navedenega kriterija relevantna tudi Slovenska industrijska strategija, ki daje pomembno vlogo na posameznih področjih razvoja tudi SID banki. Ta strategija med drugim določa krepitev podpornega okolja za zagonska in t.i. »scale-up« podjetja, vključno z lastniškim financiranjem. Prim. Slovenska industrijska strategija 2021-2030, Vlada Republike Slovenije, 2021, str. 18, 48.

³² Glej obrazložitev k 5. členu Predloga Zakona o Slovenski izvozni in razvojni banki z dne 8. 5. 2008, EVA: 2007-1611-0127, št. 00712-13/2008/11, str. 42-43.

financiranja podvržena standardom, ki bodo zagotovili racionalno in preiščeno uporabo sredstev, s tem pa usklajenost njenega delovanja s temeljnim načelom iz 8. člena ZSIRB.

Obenem bo imelo širše vključevanje zasebnih vlagateljev pričakovan pozitiven učinek tudi na kapitalski potencial v Republiki Sloveniji, kar bo zagotavljalo tudi razvoj njenih kapitalskih trgov. Ustrezno razvit trg tveganega in zasebnega kapitala pa je ključni pogoj za delujoč inovacijski ekosistem in dolgoročno konkurenčnost slovenskega gospodarstva,³³ kar lahko – poleg zagotovitve financiranja za določene strateško pomembne projekte – predstavlja tudi samostojen pozitiven učinek za razvoj Republike Slovenije v smislu 8. člena ZSIRB.

Finančna vrednost storitev banke za uporabnike teh storitev

SID banka je na podlagi 9. člena ZSIRB zavezana tudi, da vse storitve izvaja z namenom ustvarjanja neposredne ali posredne dodane vrednosti za uporabnike teh storitev v skladu z namenom in cilji posameznih poslov, projektov, investicij ali drugih oblik ter prvenstveno ohranjanja ali povečanja kapitala brez zasledovanja cilja doseganja maksimalnega dobička. Navedeno pa ne pomeni, da namen delovanja SID banke ni tudi ustvarjanje dobička, pri čemer to ni njena prednostna naloga, ampak nujnost za samozadostno, trajnostno in dolgoročno delovanje.³⁴

Ključna dodana vrednost storitev SID banke za podjetja kot uporabnike njenih storitev je prav v eni od njenih ključnih nalog po 11. členu ZSIRB, in sicer v zagotavljanju financiranja v primeru tržnih vrzeli, torej tako v situacijah, ko na trgu ni mogoče pridobiti financiranja, kot tudi v situacijah, ko je to podano pod izrazito neugodnimi pogoji ali je nezadostno. Način delovanja SID banke v tej zvezi se ne bo spremenil, le da bo v poslovnem segmentu lastniškega financiranja financiranje namesto SID banke zagotavljala družba SID Svetovanje.

Kot institucionalni vlagatelj se bo lahko družba SID Svetovanje (skupaj s svojo odvisno družbo) neposredno odzivala na zaznane vrzeli, s tem pa povečevala dostopnost lastniškega kapitala za podjetja in jim na ta način omogočila razvoj in širitev, ki bi bila zanje sicer onemogočena ali bistveno upočasnjena. Poleg tega bo prisotnost družbe SID Svetovanje kot vlagatelja v naložbah (lahko) omogočila večjo mobilizacijo dodatnih zasebnih sredstev, kar bo povečalo skupno razpoložljivo financiranje za podjetja. S tem bo zagotovljeno, da bodo imele storitve družbe SID Svetovanje za njene uporabnike primerljivo finančno vrednost kot storitve SID banke. Navedeno ni relevantno zgolj z vidika presoje skladnosti opravljanja dejavnosti družbe SID Svetovanje z načelom finančne vrednosti storitev, temveč spodbuja tudi zasebno financiranje naložb oziroma participacijo zasebnega kapitala, kar je eden od ciljev strategij, ki na podlagi prvega odstavka 7. člena ter drugega odstavka 11. člena ZSIRB zavezujejo SID banko.

Nekonkurenčnost, nediskriminatornost in preglednost

Zadnji sklop načel iz 5. člena ZSIRB pa zavezuje SID banko k nediskriminatornemu in nekonkurenčnemu poslovanju.³⁵ SID banka svojo dejavnost izvaja tako, da pod enakimi pogoji nudi enake storitve vsem upravičenim subjektom. Pri opravljanju poslov ne konkurira udeležencem na trgu, ampak z njimi sodeluje ali jih dopolnjuje z namenom uresničevanja namenov ZSIRB.³⁶ Za doseg te ciljev se zahteva

³³ Evropska komisija, Commission Staff Working Document – 2025 Country Report: Slovenia, SWD(2025) 224 final, Brussels, objavljeno 4. 6. 2025.

³⁴ Glej obrazložitev k 9. členu Predloga Zakona o Slovenski izvozni in razvojni banki z dne 8. 5. 2008, EVA: 2007-1611-0127, št. 00712-13/2008/11, str. 44.

³⁵ 10. člen ZSIRB določa:

»SID banka pri svojem poslovanju po tem zakonu upošteva vsebino in naloge podeljenega pooblastila iz drugega člena tega zakona, zato pri izvajanju dejavnosti praviloma ne konkurira drugim finančnim institucijam na trgu. Za doseg cilja nekonkurenčnosti finančnim institucijam na trgu SID banka uporablja tudi načelo enakega dostopa oziroma nediskriminatornosti vseh uporabnikov finančnih storitev SID banke ter preglednost ponujenih storitev, poslovanja in rezultatov poslovanja. SID banka pri uporabi načel iz tega člena sledi tudi dobri praksi uporabe teh načel v primerljivih institucijah v EU.«

³⁶ Glej obrazložitev k 5. in 10. členu Predloga Zakona o Slovenski izvozni in razvojni banki z dne 8. 5. 2008, EVA: 2007-1611-0127, št. 00712-13/2008/11, str. 43, 45.

visoka stopnja preglednosti poslovanja in komuniciranja SID banke, zlasti pri objavljanju pogojev finančnih storitev, instrumentov in rezultatov poslovanja.³⁷

Družba SID Svetovanje bo (skupaj s svojo odvisno družbo) delovala v skladu s tržnimi načeli, pri čemer pa s svojim delovanjem ne bo konkurirala udeležencem na trgu, temveč bo trg lastniškega financiranja dopolnjevala in širila. Pričakovano je, da bo družba SID Svetovanje s svojo aktivno prisotnostjo na trgu lastniškega financiranja spodbudila tudi večji angažma s strani zasebnih vlagateljev in na ta način brez izključevanja slednjih povečevala kapitalski potencial v Republiki Sloveniji.

Vključitev družbe SID Svetovanje v ta segment (v katerem je bila že predhodno aktivna SID banka) zato ne nadomešča obstoječih vlagateljev, ampak jih dopolnjuje z zagotavljanjem manjkajoče institucionalne kapacitete in zaupanja. Vse aktivnosti bodo izvajane na nediskriminatoren način, z uporabo transparentnih postopkov izbire investicij in partnerjev ter v skladu z dobrimi praksami upravljanja naložb. SID banka kot obvladujoča družba Skupine SID bo preko korporacijskih upravljavskih in nadzornih mehanizmov lahko zagotovila, da se delovanje njenih odvisnih družb in njihovi cilji ne bodo odmikali od strateških ciljev Skupine SID in s tem spodbujevalne in razvojne funkcije SID banke, kot jo opredeljuje ZSIRB. S tem pa bo zadoščeno tudi načelom nekonkurenčnosti, nediskriminatornosti in preglednosti na ravni odvisnih družb.

Izčlenitev in vprašanje lastništva in odgovornosti Republike Slovenije

Ena ključnih posebnosti SID banke je subsidiarna odgovornost Republike Slovenije, kot je določena v 13. členu ZSIRB.³⁸ Za izvrševanje svojih zakonskih pooblastil namreč SID banka najema kredite, izdaja dolžniške vrednostne papirje, prevzema različna tveganja in se zadolžuje v drugih oblikah.³⁹ Za učinkovito opravljanje svojih nalog mora imeti SID banka ustrezno bonitetno oceno, kar je zagotovljeno na način, da za njene obveznosti subsidiarno odgovarja Republika Slovenija kot njen delničar.⁴⁰ Ta odgovornost ima naravo korporacijske odgovornosti družbenika gospodarske družbe za njene obveznosti, ki je značilna za komplementarja družbe z neomejeno odgovornostjo.⁴¹ Opisana korporacijska odgovornost Republike Slovenije pa velja zgolj za tiste obveznosti SID banke, ki izhajajo iz poslov, sklenjenih pri opravljanju dejavnosti po 11. in 12. členu ZSIRB. Ker je SID banka organizirana kot delniška družba, prvi odstavek 13. člena ZSIRB predstavlja posebno pravilo, ki izključuje uporabo splošnega pravila, določenega v ZGD-1, po katerem delničarji niso odgovorni za obveznosti družbe.⁴²

³⁷ Glej obrazložitev k 10. členu Predloga Zakona o Slovenski izvozni in razvojni banki z dne 8. 5. 2008, EVA: 2007-1611-0127, št. 00712-13/2008/11, str. 45.

³⁸ 13. člen ZSIRB:

»(1) Ne glede na določbe zakona, ki ureja gospodarske družbe, o odgovornosti delničarjev za obveznosti delniške družbe, Republika Slovenija kot edini delničar nepreklicno in neomejeno odgovarja za obveznosti SID banke iz poslov, sklenjenih pri izvajanju dejavnosti iz 11. in 12. člena tega zakona.

(2) Če SID banka upniku na njegovo pisno zahtevo ne izpolni svoje dospele obveznosti do tega upnika, mora to obveznost na zahtevo upnika nemudoma izpolniti Republika Slovenija.«

³⁹ Glej obrazložitev 4. člena Predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Slovenski izvozni in razvojni banki z dne 5. 2. 2009, EVA: 2009-1523-0001, št. 0071-1/2009/8, str. 15.

⁴⁰ Prav tam.

⁴¹ Prav tam.

⁴² V tem delu sta relevantni zlasti določili 7. in 168. člena ZGD-1, iz katerih izhaja, da delničarji niso odgovorni za obveznosti delniške družbe. Prva določa:

»(1) Podjetnik in družba sta odgovorna za svoje obveznosti z vsem svojim premoženjem.

(2) Zakon določa, kdaj in kako so poleg družbe odgovorni tudi družbeniki.«

Določilo prvega odstavka 8. člena ZGD-1 pa ureja institut spregleda pravne osebnosti, ki pride v poštev izključno v taksativno naštetih primerih, ko na primer družbeniki družbo zlorabijo za oškodovanje upnikov, ko zmanjšajo njeno premoženje, čeprav vedo ali bi morali vedeti, da družba ne bo sposobna poravnati svojih obveznosti tretjim osebam ipd. določa, da so »[n]e glede na prejšnji člen [...] za obveznosti družbe odgovorni tudi njeni družbeniki, in to:

- če so družbo kot pravno osebo zlorabili za to, da bi dosegli cilj, ki je zanje kot posameznike prepovedan,

- če so družbo kot pravno osebo zlorabili za oškodovanje svojih ali njenih upnikov,

- če so v nasprotju z zakonom ravnali s premoženjem družbe kot pravne osebe kot s svojim lastnim premoženjem, ali

- če so v svojo korist ali v korist druge osebe zmanjšali premoženje družbe, čeprav so vedeli ali bi morali vedeti, da ne bo sposobna poravnati svojih obveznosti tretjim osebam.«

Ta ureditev predstavlja pomembno izjemo v primerjavi z drugimi kreditnimi institucijami in je obenem tudi omejevalni okvir: SID banka lahko namreč opravlja predvsem finančne storitve na segmentih, kjer obstajajo ugotovljene tržne oziroma ciklične vrzeli. Navedeni pristop omejuje konkurenco z zasebnim sektorjem in hkrati omogoča, da SID banka deluje kot proti-ciklični in razvojni instrument države, ob tem, da ji jamstvo Republike Slovenije omogoča lažje, hitrejše in cenejše pridobivanje sredstev za izvajanje njenih nalog.⁴³ Ne glede na zakonsko opredeljeno subsidiarno odgovornost Republike Slovenije pa slednja ne jamči za obveznosti odvisnih družb SID banke, kar omogoča vzpostavitev posebnih struktur za izvajanje določenih dejavnosti ob hkratnem upravljanju državnega fiskalnega tveganja. Ker je domet določil ZSIRB vezan izključno na SID banko, specifične odgovornosti Republike Slovenije, opredeljene s 13. členom ZSIRB, ni mogoče širiti na področja in pravne osebe, ki jih ZSIRB izrecno ne predvideva, saj je tovrstne izjeme – kot izjeme od splošno uveljavljenih načel korporacijskega prava – treba razlagati restriktivno.⁴⁴

V zvezi z zgornjim velja še pojasniti, da bo za odgovornost SID banke v povezavi z izčlenjenim premoženjem relevantno tudi določilo 636. člena ZGD-1, ki določa, da so za vse obveznosti družbe, ki so nastale do vpisa delitve v sodni register, poleg družbe, ki ji je v delitvenem načrtu dodeljena obveznost, kot solidarni dolžniki odgovorne vse druge družbe, ki so udeležene pri delitvi, in sicer vsaka do višine vrednosti premoženja, ki ji je bilo dodeljeno v delitvenem načrtu, zmanjšane za obveznosti, ki so ji bile dodeljene v delitvenem načrtu. Navedeno pomeni, da bo po vpisu izčlenitve v sodni register za obveznosti, ki so nastale do takega vpisa v register in ki so povezane z izčlenjenim poslovnim segmentom lastniškega financiranja ter so kot take s Pogodbo dodeljene družbi SID Svetovanje, slednja neomejeno odgovarjala kot glavna dolžnica, poleg nje pa bo kot solidarna dolžnica omejeno (do višine vrednosti aktivnega premoženja) odgovarjala tudi SID banka.⁴⁵ Opisana solidarna odgovornost je izključena, kadar je dano zavarovanje po drugem odstavku 636. člena ZGD-1 v zvezi s 592. členom ZGD-1. Skladno z navedenim določilom imajo namreč upniki vseh družb, ki so bile udeležene pri delitvi, na podlagi domneve, da je zaradi delitve ogrožena izpolnitev njihovih terjatev, pravico zahtevati zavarovanje za svoje nezapadle, negotove ali pogojne terjatve, če tako zavarovanje zahtevajo v šestih mesecih po objavi vpisa delitve v register. Zaradi izvedene izčlenitve zato Republika Slovenija tudi na tej podlagi ne bo izpostavljena dodatnim tveganjem in obveznostim.

Kot izhaja iz navedenega zgoraj, ZSIRB zaradi posebnega položaja SID banke ter njenih zakonskih razvojnih in spodbujevalnih nalog določa Republiko Slovenijo kot edinega delničarja SID banke (4. člen ZSIRB) in v nadaljevanju v drugem odstavku 7. člena ZSIRB izrecno določa tudi dolžnost Republike Slovenije zagotavljati dolgoročno stabilno poslovanje SID banke in ohranjati delež v njenem kapitalu tako, da lastniška struktura sledi namenu in nalogam javnega pooblastila SID banke.

V zvezi z zgornjim je treba upoštevati, da bo SID Svetovanje družba v 100% imetništvu SID banke, njena odvisna družba pa v 100% posrednem imetništvu le-te. Omenjena lastniška struktura, sploh ob upoštevanju pravnoorganizacijske oblike, v kateri bosta delovali obe odvisni družbi (d.o.o.) zagotavlja ustrezen nadzor in kontrolo s strani SID banke. Poslovanje obeh odvisnih družb bo tako s pomočjo korporacijskih upravljavskih mehanizmov lahko nadzorovano na način, ki bo preprečeval sistemsko tveganja za dolgoročno stabilnost SID banke (podrobneje glej pojasnila v tretjem in četrtem odstavku pod naslovom Izčlenitev in temeljna načela delovanja SID banke). Odvisni družbi bosta lahko pod okriljem SID banke kot obvladujoče družbe koncerna naslavljali jasno prepoznane tržne vrzeli pri zagotavljanju lastniškega financiranja brez ogrožanja stabilnosti osnovne dejavnosti SID banke. Ob upoštevanju zgoraj navedenega bo z ohranjanjem nespremenjene lastniške strukture na ravni SID banke in konsolidiranim lastništvom na ravni odvisnih družb neposredno izpolnjena tudi obveznost Republike Slovenije, da ohranja lastniški nadzor in zagotavlja stabilno poslovanje SID banke.

⁴³ Glej obrazložitev 4. člena Predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Slovenski izvozni in razvojni banki z dne 5. 2. 2009, EVA: 2009-1523-0001, št. 0071-1/2009/8.

⁴⁴ Jezikovna razlaga omenjene določbe lahko privede le do zaključka, da je odgovornost Republike Slovenije po 13. členu ZSIRB omejena le na SID banko (prvi odstavek omenjenega člena namreč določa: »... odgovarja za obveznosti SID banke...«, prav tako je v tem delu jasn drugi odstavek 13. člena ZSIRB, ki določa: »... Če SID banka ne izpolni upniku na njegovo pisno zahtevo svoje dospele obveznosti do tega upnika...«).

⁴⁵ Prim. npr. VSL Sodba II Cp 684/2024 z dne 4. 4. 2025.

Sklepno glede ZSIRB

Ker ZSIRB posebnih določil glede statusnih preoblikovanj nima (obenem pa ZBan-3 dovoljuje statusna preoblikovanja bank), SID banka ni omejena pri izvedbi materialnih statusnih preoblikovanj in premikov njenega premoženja (ter s tem povezanih pravic in obveznosti) na tej podlagi. Prenos segmenta lastniškega financiranja SID banke preko izvedbe izčlenitve na odvisno družbo SID banke je zato pravno dopusten in ne nasprotuje ZSIRB, njegovim ciljem ter temeljnim načelom.

Področja delovanja SID banke, opredeljena v 11. členu ZSIRB, niso naštetá taksativno, temveč primeroma ter na način, ki dopušča SID banki nastopati v različnih vlogah. Poleg navedenega ZSIRB v 15. členu določa, da lahko SID banka posle, torej svojo dejavnost opravlja neposredno ali posredno preko drugih bank, finančnih ali drugih institucij, med katere sodita tudi odvisni družbi SID banke. Nelogično bi bilo namreč, da bi zakon dopustil prenos nalog na zunanje pravne osebe, nad katerimi SID banka nima neposredne lastniške oziroma korporacijske kontrole, ne bi pa dopustil prenosa tudi na lastne odvisne družbe, ki jih SID banka formalno in dejansko obvladuje.

Domet določil ZSIRB se nanaša le na SID banko, pri čemer zakonodajalec razširitve njegovih določil na morebitne odvisne družbe SID banke ni predvidel. ZSIRB, vključno s temeljnimi načeli, zato odvisnih družb SID banke ne zavezuje oziroma jih ne zavezuje neposredno. SID banka kot obvladujoča družba skupine je dolžna ZSIRB upoštevati pri svojem delovanju, vključno z določanjem ciljev, strategij in politik na ravni skupine, pa tudi pri odločanju v svojstvu edinega družbenika družbe SID Svetovanje. Ob upoštevanju navedenega bodo torej temeljna načela ZSIRB iz 5. člena ZSIRB (vključno s prvim odstavkom 7. člena ZSIRB) ne glede na nameravano izčlenitev na podlagi mehanizmov upravljanja skupine posredno v veliki meri opredeljevala tudi ključne posle in dejavnosti odvisnih družb SID banke.

Ker je domet določil ZSIRB vezan izključno na SID banko, specifične odgovornosti Republike Slovenije, opredeljene s 13. členom ZSIRB, ni mogoče širiti na področja in pravne osebe, ki jih ZSIRB izrecno ne predvideva, saj je tovrstne izjeme – kot izjeme od splošno uveljavljenih načel korporacijskega prava – treba razlagati restriktivno. Republika Slovenija zato ne jamči za obveznosti odvisnih družb SID banke. Zaradi izvedene izčlenitve pa Republika Slovenija, tudi ob upoštevanju določila 636. člena ZGD-1, ne bo izpostavljena dodatnim tveganjem in obveznostim.

S pomočjo korporacijskih upravljaljskih mehanizmov skupine ter z ohranjanjem nespremenjene lastniške strukture na ravni SID banke in konsolidiranim lastništvom na ravni odvisnih družb bo kljub izvedeni izčlenitvi neposredno izpolnjena obveznost Republike Slovenije iz drugega odstavka 7. člena ZSIRB, da ohranja lastniški nadzor in zagotavlja stabilno poslovanje SID banke.

Priloge:

- Pogodba o izčlenitvi in prevzemu,
- letna poročila družbe SID banka, d. d., Ljubljana za zadnja tri poslovna leta,
- poročilo nadzornega sveta družbe SID banka, d. d., Ljubljana o pregledu nameravane izčlenitve s prevzemom;

Ljubljana, dne 10. 7. 2025

Uprava SID banke, d. d., Ljubljana

mag. Stanka Šarc Majdič
članica uprave

Borut Jamnik
predsednik uprave

